

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/176/2021
Identifikačné číslo spisu:	7110214208
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7110214208.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu STAVEBNÉ BYTOVÉ DRUŽSTVO III KOŠICE (skrátene SBD III Košice), Košice, Furčianska 60/1013, IČO: 00 222 089, zast. Popovič & Sábo, s. r. o., Košice, Mojmirova 8, proti žalovanej K. H., narodenej S., L., zast. advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Košice, Štúrova 20, o zaplatenie 7.221,84 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 16C/218/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. januára 2020 sp. zn. 6Co/226/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. februára 2018 č. k. 16C/218/2010-1137 v spojení s opravným uznesením z 10. júla 2019 č. k. 16C/218/2010-1204 (ďalej len „opravné uznesenie“) výrokom I. konanie v časti o zaplatenie 59,34 eur a úroku z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 16,60 eur od 28. mája 2010 do zaplatenia zastavil; výrokom II. zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 2.501,24 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; výrokom III. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol; výrokom IV. žalovanej priznal náhradu trov konania voči žalobcovi za účasť na pojednávaní dňa 02. februára 2018 v rozsahu 100 %; výrokom V. žalovanej priznal náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 30,72 %.

1.1. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia 7.221,84 eur s príslušenstvom titulom nedoplatku na nájomnom a úhradách za plnenia spojené s nájmom družstevného bytu za obdobie od decembra 2009 do decembra 2015 spolu s úrokom z omeškania. Výkonaným dokazovaním vzal za preukázané, že právna predchodkyňa žalovanej G. H. bola členkou SBD III Košice a nájomkyňou bytu č. XX na C. (garsónky). V dedičskom konaní po nej nadobudla dedičstvo v celosti, a teda aj členský podiel v SBD III Košice, týkajúci sa vyššie uvedenej garsónky. Právna predchodkyňa žalobkyne zomrela dňa S. a uznesenie o nadobudnutí dedičstva nadobudlo právoplatnosť dňa 22. septembra 2007. Žalovaná takto vstúpila do práv pôvodnej nájomkyne G. H.. Vznikla jej preto povinnosť platiť nájomné a zálohové platby za služby spojené s užívaním bytu za žalované obdobie v zmysle nájomnej zmluvy, uzavretej s jej právnou predchodkyňou, ako aj v zmysle stanov žalobcu, a to vo výške určenej v zálohových

predpisoch mesačne vopred, najneskôr do 25. dňa predchádzajúceho kalendárneho mesiaca.

1.2. Právne posudzoval vec podľa ustanovenia § 663, § 685, § 686 ods. 1, § 696 ods. 1, 2 a § 697 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) v spojení so stanovami žalobcu z 12. júna 2008, čl. 4 bod 2 písm. c), čl. 10 bod 1 písm. f), čl. 11 bod 1 písm. a), čl. 18, čl. 30 body 1 až 7, čl. 71 bod 1 a čl. 73 ods. 1 písm. a).

1.3. Vychádzajúc z predpisu zálohových platieb pod položkami A, B, C za obdobie od 01. januára 2010 do 31. decembra 2015 určil zálohy na nájomnom za rok 2010 vo výške 365,76 eur (12 x 30,48), za rok 2011 vo výške 377,61 eur (3 x 31,16 + 9 x 31,57), za rok 2012 vo výške 473,34 eur (3 x 31,57 + 3 x 42,57 + 6 x 41,82), za rok 2013 vo výške 528,14 eur (6 x 44 + 6 x 44,02), za rok 2014 vo výške 440,13 eur (3 x 44,02 + 9 x 34,23) a za rok 2015 vo výške 316,26 eur (1 x 34,23 + 11 x 34,73), spolu 2.501,24 eur a v tejto výške zaviazal žalovanú zaplatiť istinu výrokom II. rozsudku.

1.4. Žalobu v časti o zaplatenie záloh za služby spojené s nájmom bytu (pol. D zálohového predpisu) zamietol s odôvodnením, že z vyúčtovaní služieb za jednotlivé roky žalovaného obdobia nie je možné zistiť, akú sumu žalovaná zaplatila, teda nie je možné zistiť výšku skutočne zaplatených zálohových platieb žalovanou na plnenia spojené s užívaním bytu, z ktorého dôvodu sú tieto vyúčtovania nepreskúmateľné a navyše z každého z vyúčtovaní vyplýva preplatok, z ktorého dôvodu žalobu v časti o zaplatenie zálohových platieb za služby (plnenia) spojené s užívaním bytu zamietol (výrok III.).

1.5. Žalobu zamietol aj v časti žiadaného úroku z omeškania s poukazom na ustanovenie § 517 ods. 1, 2 OZ a § 697 OZ, z ktorého vyplýva, že v prípade neplatenia nájomného alebo úhrad za plnenia poskytované s užívaním bytu vzniká prenajímateľovi nárok na zaplatenie poplatku z omeškania. Pokiaľ teda žiadal žalobca zaplatiť úrok z omeškania, je žaloba v tejto časti nedôvodná, a preto ju zamietol (výrok III.). O náhrade trov konania sporových strán rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu a žalovanej rozsudkom z 28. januára 2020 č. k. 6Co/226/2019-1217 prvým výrokom potvrdil rozsudok okresného súdu (v spojení s opravným uznesením okresného súdu) vo výroku III. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, okrem zamietnutia žaloby v časti nájomného za mesiac december 2009; druhým výrokom zrušil rozsudok vo výroku III. v časti nájomného za mesiac december 2009, vo vyhovujúcom výroku II. a vo výrokoch IV. a V. o náhrade trov konania a v zrušenom rozsahu vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Predmetom odvolacieho prieskumu nebol výrok I. rozsudku o čiastočnom zastavení konania, keďže proti tomuto výroku nebolo podané odvolanie a tento výrok nadobudol právoplatnosť. Predmetom odvolacieho prieskumu boli všetky ostatné výroky rozsudku, t. j. výroky II., III., IV. a V. rozsudku.

2.2. Žalobcom a žalovanou uplatnené odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) CSP v potvrdenej časti rozsudku neboli naplnené. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ustanovenia § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver v potvrdenej časti rozsudku a nebolo zistené žiadne porušenie procesných práv ani iná vada konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok v časti výroku III., ako je tento špecifikovaný v enunciiate tohto rozhodnutia, ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

2.3. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nepreukázaní nároku na zaplatenie zálohových platieb, resp. úhrad na služby spojené s užívaním bytu v žalovanom období od decembra 2009 do 31. decembra 2015 z dôvodu, že vyúčtovaním skutočných nákladov na tieto služby, uvedené pod písm. D/ zálohového predpisu, boli v celom žalovanom období vypočítané preplatky na službách tak, ako sú tieto uvedené v ods. 72 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie.

2.4. Vychádzajúc zo skutkových zistení za situácie, že bolo vykonané vyúčtovanie skutočných nákladov na služby, v zmysle ktorého navyše bol vykázaný preplatok, nie je možné domáhať sa zaplatenia záloh. Po vykonaní vyúčtovania rozdielu medzi zaplatenými zálohami a skutočnými nákladmi môže sa žalobca domáhať len zaplatenia nedoplatku z vyúčtovania, a keďže tento nedoplatok predloženými listinnými dôkazmi nebol preukázaný, vecne správne rozhodol súd prvej inštancie, pokiaľ žalobu o zaplatenie zálohových platieb na služby spojené s užívaním bytu za obdobie od decembra 2009 do 31. decembra 2015 ako nedôvodnú zamietol.

2.5. Nedôvodná je v tomto smere odvolacia námietka žalobcu, že predložené vyúčtovania služieb a médií

za byť žalovanej je potrebné posudzovať v súlade s informáciou o stave pohľadávok a záväzkov, keďže predmetom konania tak, ako ho žalobca špecifikoval naposledy pred rozhodnutím vo veci (č. l. 683 spisu) a ako bol predmet konania vymedzený od podania žaloby, boli výslovne zálohové platby za obdobie od decembra 2009 až do decembra 2015, okrem zálohových platieb za január a február 2012, ktoré žalovaná zaplatila.

2.6. Vécne správne rozhodol súd prvej inštancie, aj pokiaľ zamietol žalobu v časti o zaplatenie úrokov z omeškania z dôvodov, ako sú správne uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku (ods. 75 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), s ktorými dôvodmi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje.

2.7. Nepreskúmateľný je však rozsudok v časti zamietnutia nájomného za december 2009 (položky A, B a C zálohového predpisu účinného od 01. decembra 2008 na č. l. 86 spisu vo výške 29,59 eur), pretože ohľadne tohto nároku odôvodnenie rozsudku neobsahuje žiadne dôvody. Z rozsudku je zrejmá iba tá skutočnosť, že ohľadne nájomného súd žalobe vyhovel len pokiaľ ide o obdobie od 01. januára 2010 do 31. decembra 2015, pričom nie je zrejmé, prečo tiež nepriznal nájomné za december 2009 z rovnakých dôvodov, ako to bolo za ostatné žalované obdobie a zároveň z odôvodnenia zamietavej časti rozsudku taktiež nie je zrejmé, že by sa bol týmto nárokom zaoberal. Vzhľadom na neexistenciu dôvodov ohľadne tejto časti nároku rozsudok nemohol byť predmetom odvolacieho prieskumu a boli tak splnené podmienky pre zrušenie v tejto časti výroku III. rozsudku v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

2.8. Nepreskúmateľný je rozsudok aj v jeho vyhovujúcom výroku II., ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 2.501,24 eur titulom nájomného za obdobie od 01. januára 2010 do 31. decembra 2015 pre nedostatok dôvodov, pokiaľ ide o jeho záver, že žalovanej vznikol dlh na nájomnom za obdobie od 01. januára 2010 do 31. decembra 2015, lebo súd sa v odôvodnení rozsudku nevyporiadal so všetkými skutočnosťami podstatnými z hľadiska rozhodnutia vo veci.

2.9. Týmto nesprávnym procesným postupom súd znemožnil žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, čím je naplnený dôvod pre zrušenie rozsudku v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

2.10. Odvolací súd považuje za nedôvodnú odvoláciu námietku žalovanej o predčasne uplatnenom nároku žalobou a stotožňuje sa s názorom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého rozhodujúcim z hľadiska posúdenia výšky nájomného bola tá skutočnosť, že nájomné bolo predpísané žalobcom v zálohových predpisoch na jednotlivé kalendárne roky a tieto zálohové predpisy žalovaná aj prevzala, čo potvrdila vlastnoručným podpisom, pričom poukazuje aj na dôvody uvádzané žalobcom k tejto námietke vo vyjadrení k odvolaniu.

2.11. V novom rozhodnutí súd rozhodne o trovách celého konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania a opätovne posúdi (ne)dôvodnosť nároku žalovanej na trovy konania v zmysle ustanovenia § 256 ods. 2 CSP.

3. Proti I. výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením vo výroku III. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, okrem zamietnutia žaloby v časti nájomného za mesiac december 2009 podal žalobca (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodil z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

3.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ ako nesprávne riešenú právnu otázku odvolacím súdom, ktorá doposiaľ nebola riešená odvolacím súdom uviedol otázku: „Môže správca družstevného bytu opraviť ročné zúčtovanie, keď zistí, že na ročnom zúčtovaní bolo nesprávne uvedené, že došlo k preplatku nájomcu na plneniach v súvislosti s užívaním bytu, pričom v skutočnosti tento nájomca má nedoplatok na predmetných platiach, aj keď túto opravu ročného zúčtovania vykoná až po uplynutí kalendárneho roka, v ktorom mal povinnosť takéto ročné zúčtovanie doručiť Žalovanému?“

3.2. Žalobca argumentoval, že sa pokúsil o konvalidáciu vzniknutého stavu a to tým, že žalovanej doručil v priebehu pojednávania podrobný rozpis dlžnej sumy v troch listoch označených ako: „prehľad nedoplatkov za roky 2009 až 2015“, v ktorých sú podrobne rozpísané nedoplatky žalovanej na zálohách na plnenia poskytnuté s užívaním bytu. Konajúci súd na tieto listiny ako na účinnú opravu pôvodne vydaných zálohových predpisov neprihliadol, keďže uzavrel, že nebolo žalovanej doručené ročné zúčtovanie za jednotlivé kalendárne roky, v rokoch bezprostredne nasledujúcich po tých rokoch, kedy

mal žalovanej vzniknúť nedoplatok.

3.3. Dovolateľ má za to, že tento právny záver je nesprávny, pričom žalobca vo veci účinne opravil pôvodne uvedený nesprávny údaj o preplatku v zúčtovaniach za jednotlivé obdobia. Rozhodnutie odvolacieho súdu sa čiastočne odkláňa od rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 6Cdo/49/2017, podľa ktorého ročné zúčtovanie má evidenčnú povahu, pričom vznik dlhu nastáva v závislosti od toho, či skutočne došlo alebo nedošlo k úhradám zálohových platieb. Žalobca do konania predložil prehľad zálohových platieb, ktoré uskutočnila žalovaná. Z nadväzujúcich dôkazov, ktoré boli vo veci vykonané je zrejmé, že žalovaná tieto zálohové platby hradila len čiastočne alebo vôbec, a preto jej vznikol dlh za skutočne využívané služby spojené s užívaním družstevného bytu. Dlh žalovanej vznikol priamo zo zákona, pričom nesprávny údaj na ročnom zúčtovaní, ktoré má evidenčnú povahu, nebol spôsobilý vyvolať zánik tohto dlhu na strane žalovanej (alebo svedčať o jeho neexistencii). Navrhol zrušiť rozsudok krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie nie je prípustné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Najvyšší súd opakovane vyslovil názor, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015).

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/209/2015, 3Cdo/36/2016, 5Cdo/264/2014, 1Cdo/334/2013). Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/348/2013, 3Cdo/319/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade žalobca namietal vadu zmätočnosti konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f)

CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

14. Dovolateľ v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal nedostatky v procese dokazovania.

15. Pokiaľ žalobca namietal bez bližšieho odôvodnenia, že konajúci súd neprihliadol na prehľad nedoplatkov za roky 2009 až 2015, ide o jeho nespokojnosť s vykonaným dokazovaním a hodnotením dôkazov súdom, čím podľa neho došlo k nesprávnemu rozhodnutiu vo veci a k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces. K uvedenej námietke dovolací súd poukazuje na rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, podľa ktorej je ustálený názor, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd a nedospel k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

15.1. V súvislosti s týmito dovolacími námietkami dovolací súd pripomína, že právomoc konať o veci, ktorej sa žaloba týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Dokazovanie je časťou občianskeho sporového konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov CSP, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

15.2. Napokon dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení

už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

15.3. Podľa názoru dovolacieho súdu doposiaľ vykonané dokazovanie dostatočne odôvodňuje skutkové i právne závery prijaté súdmi nižšej inštancie (súdom prvej inštancie, aj súdom odvolacím), ktoré závery sú koherentné a komplexné, racionálne a udržateľné vzhľadom na zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces. V súdnom spore dovolací súd nezistil v postupe súdov nižších inštancií pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia predstavujúce porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces.

15.4. Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje so spôsobom vyhodnotenia týchto dôkazov, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

16. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva, preto ho dovolací súd v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

17. Dovolateľ tiež v dovolaní označil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

17.1. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnu, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

17.2. Riešenie skutkovej otázky (*quaestio facti*) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (*quaestio iuris*) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácii na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

18. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

19. V prejednávanej veci žalobca prípustnosť svojho dovolania formálne vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP za súčasného vymedzenia právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo

rozhodnutie odvolacieho súdu - „Môže správca družstevného bytu opraviť ročné zúčtovanie, keď zistí, že na ročnom zúčtovaní bolo nesprávne uvedené, že došlo k preplatku nájomcu na plneniach v súvislosti s užívaním bytu, pričom v skutočnosti tento nájomca má nedoplatok na predmetných platbách, aj keď túto opravu ročného zúčtovania vykoná až po uplynutí kalendárneho roka, v ktorom mal povinnosť takéto ročné zúčtovanie doručiť Žalovanému?“, pri ktorej riešení sa mal odvolací súd odkloniť od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/49/2017, preto dovolací súd posudzoval uvedenú právnu otázku podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navyše prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a súčasne písm. b) CSP je bez ďalšieho z povahy veci vylúčená, keďže určitá právna otázka nemôže byť dovolacím súdom riešená ustálená a zároveň ním ešte vyriešená nebola.

20. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, rozhodovacia prax dovolacieho súdu sa ustálila na tom, že je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť, a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018).

20.1. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

20.2. Pre právnu otázku v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Aby mala dovolateľom nastolená otázka relevantný význam v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí byť riešená odvolacím súdom a odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie.

21. Samo tvrdenie, že odvolací súd sa riešením určitej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ešte nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP; relevantným je až zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom tvrdenému odklonu skutočne došlo. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o odklone odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

22. Vychádzajúc z obsahu spisu a dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd môže len konštatovať, že dovolateľom formulovanou otázkou sa odvolací súd nezaoberal, ani ju vo svojom rozhodnutí neriešil. Dovolateľom nastolená otázka okrem toho, že tenduje skôr k riešeniu skutkovej otázky, má v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. V tejto časti preto nemožno dovolanie žalobcu považovať za procesne prípustné.

23. Skutočnosť, že dovolateľ nesúhlasí so záverom o nevyhovení časti jeho žalobou uplatneného nároku titulom nedoplatku na nájomnom a úhradách za plnenia spojené s nájomom družstevného bytu za určité obdobie a na tom základe čiastočnom zamietnutí jeho žaloby (viď vyššie bod 1. tohto rozhodnutia), sama osebe nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť jeho dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože tento záver súdov bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k právnemu záveru a prijatiu ich rozhodnutia. Žalobca síce formálne odôvodnil dovolanie nesprávnosťou právneho posúdenia veci súdmi nižšej inštancie v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale podstatná časť jeho dovolacej argumentácie smeruje voči ne/vykonanému dokazovaniu, vyhodnoteniu dôkazov a s tým súvisiace nesprávnosti (aj neúplnosť) skutkových zistení súdmi nižšej inštancie, čo nie je relevantný dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

24. Nad rámec uvedeného pokiaľ dovolateľ v dovolaní tvrdil, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to od jeho rozhodnutia sp. zn. 6Cdo/49/2017, považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že v dovolateľom uvedenej veci sa žalobca domáhal zaplataenia nedoplatku na

ročnom vyúčtovaní mesačných preddavkov uhrádzaných žalovaným do fondu prevádzky, údržby a opráv a na plnenia poskytované v súvislosti s užívaním bytu. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ktorým bola žalobcovi priznaná žalovaná suma tvoriaca nedoplatok na ročnom vyúčtovaní z dôvodu, že žalovaný prevodom vlastníckeho práva k bytu odstúpil od zmluvy o výkone správy uzavretej so žalobcom s tým, že záväzky vyplývajúce zo zmluvy o výkone správy zanikajú až ich usporiadaním, a teda samotná skutočnosť, že vlastník bytu tento predal inej osobe, ho nezbavuje záväzkov, ktoré vyplývajú zo zmluvy o výkone správy a sú spojené s užívaním bytu za obdobie, kedy bol jeho vlastníkom. Najvyšší súd ako súd dovolací dovolanie žalovaného odmietol ako procesne neprípustné bez meritórneho preskúmania rozhodnutia odvolacieho súdu, preto v ňom nebol vyslovený záväzný právny názor, a tak nemohlo dôjsť k odklonu. Dovolací súd tiež poznamenáva, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/49/2017 vzhľadom na R 71/2018 nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

25. Dôvodom pre odmietnutie dovolania je skutočnosť, že dovolateľom uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné, a preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

26. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, preto jej dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.